

EL CEP DE PALMA I LA FORMACIÓ PERMANENT DEL PROFESSORAT.

Els Centres de Professors es creen d'acord amb el Reial Decret (RD) 2112/1984 de 14 de novembre. En concret, el CEP de Palma es constituí per l'Ordre Ministerial (OM) de 25 de gener de 1985.

Segons l'esmentat RD, la Direcció Provincial ha de nomenar Director per al primer any de funcionament d'un CEP. En el cas de Palma, aquesta designació recaigué en Sebastià Crespí Rotger, que exercí el càrrec fins 31 de desembre de 1986.

El novembre de 1986 tingueren lloc les primeres eleccions a Consell i Director del CEP. Després d'una campanya no exempta de tensions, i amb una participació del 38% dels electors, resultà elegit el primer Consell del Centre de Professors. D'acord amb el procediment legalment establert, aquest proposà com a Director, d'entre els seus membres, a qui signa aquestes línies, el qual exercí el càrrec a partir de dia 1 de gener de 1987 fins ara.

LES PRIMERES PASSES.

Des del principi, el nou Consell i el Director del CEP comptaren amb una base per començar la seva tasca, obra d'un bon equip de professionals docents i de l'anterior Direcció que havien sintonitzat perfectament amb allò que es pretenia que fos el «Model CEP» en el camp de la Formació Permanent del Professorat.

Així, per exemple, l'experiència acumulada quant a l'organització de Programes Institucionals, com els dels Cursos d'Especialització o el d'Actualització Didàctica; o de Programes propis, com el de Grups de Treball i Activitats de Centres, fou molt valuosa cara a l'organització del primer Pla de Formació Permanent del CEP de Palma.

També resultaren molt útils aspectes relatius a l'organització del CEP: la infraestructura ja creada, que permeté dedicar l'atenció del nou equip al treball pedagògic; l'existència -en una iniciativa capdavantera al «Territori MEC»- d'un col·lectiu de Coordinadors d'Àrea/Cicle; la tradició -també com a iniciativa inèdita- d'una gestió democràtica al CEP mitjançant un Consell Assessor, etc.

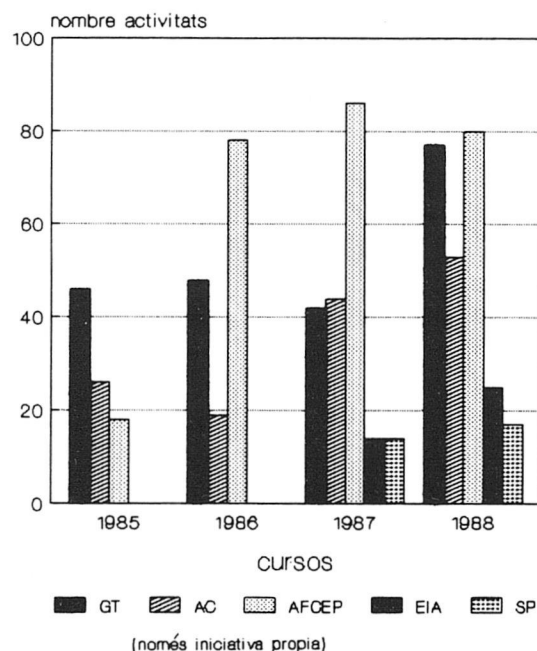
D'aquesta forma, durant el primer semestre de 1987, el Consell i la Direcció del CEP dedicaren la seva atenció a les següents tasques:

- Posar en marxa els programes propis de Formació Permanent.
- Donar suport als programes institucionals.
- Establir un esquema de funcionament que integrés els nivells de Decisió (Consell), Assessorament (Coordinadors d'Àrea/Cicle) i Execució (Professors de Suport).
- Completar/millorar l'organització dels aspectes administratius.
- Ampliar l'equip de Coordinadors d'Àrea/Cicle i definir les seves funcions.
- Millorar la infraestructura del CEP.

LA CONSOLIDACIÓ DEL CEP DE PALMA.

L'actuació del CEP de Palma durant els cursos següents (87/88 a 89/90) han permés anar consolidant unes línies de Formació Permanent (quadre 1) amb una

ACTIVITAT DEL CEP DE PALMA Cursos 1985/86 a 1988/89

QUADRE 2

RESUM QUANTITATIU DE L'ACTIVITAT DEL CEP DE PALMA DE MALLORCA
DES DE LA SEVA CREACIÓ (Cursos 1985/86 a 89/90).

Curs	GT	AC	AFCEP	EIA	SP	ACENT	PEXP	PAD	CESP	Total	Assistències
85/86	46	26	18	-	-	27	33	8	3	110	3.056
86/87	48	19	78	-	-	24	14	-	-	183	2.387
87/88	42	44	86	14	14	28	16	-	-	244	3.250
88/89	77	53	80	25	14	16	17	-	-	293	4.406
89/90	48 ⁽¹⁾	34	93	9	22	?	?	-	-		
(+ 12?)	+ ...	+ ...									

GT= Grups de Treball; AC=Activitats a Centres; AFCEP=Activitats de Formació del CEP; EIA=Experiències d'Innovació a l'Aula; SP=Seminaris Permanents; ACENT=Activitats Centralitzades; PEXP=Programes Experimentals; PAD=Programes d'Actualització Didàctica; CESP=Cursos d'Especialització

(1) La xifra de 48 inclou els Grups prorrogats d'anys anteriors (20) i els aprovats a la convocatòria de 1989/90 (28). Així mateix hi ha 12 Grups pendents d'Aprovació, en poden sorgir alguns més.

NOTA. En aquest quadre/resum no s'ha inclòs el Programa de MÒDULS DE FORMACIÓ A CENTRES, que es troba en fase experimental i pendent d'avaluació.

participació creixent del professorat (quadre 2).

Tot i així, les xifres resulten molt fredes i en definitiva insuficients per reflectir una tasca on, precisament, són fonamentals els aspectes qualitatius.

Perquè els Centres de Professors volen impulsar un tipus de formació on són els propis professors els protagonistes del seu perfeccionament i on «l'expert» apareix bàsicament per donar resposta als problemes que van sorgint en el procés de reflexió sobre la pràctica docent, tal com s'exposa a un altre article en aquest mateix número. En aquest sentit, programes com el de Grups de Treball, Activitats a Centres, Experiències d'Innovació o Mòduls de Formació a Centres volen representar una aproximació a les necessitats i a la iniciativa que sorgeixen a «peu d'obra».

Juntament amb les nombroses activitats desenvolupades als distints Programes Ordinaris del CEP, convé destacar determinats Programes Especials que el CEP ha desenvolupat tot sol o amb la col.laboració d'altres institucions. S'inscriuen en aquest capítol Programes com el d'Educació Ambiental, realitzat durant l'Any Europeu del Medi Ambient (1988) comptant amb una subvenció de la CEE; el Programa de Debat de la Reforma del Sistema Educatiu (1987/88) en col.laboració amb el Col.legi de Doctors i Llicenciats; les primeres Jornades d'Educació per a la Salut de les Balears (1989), en col.laboració amb l'Ajuntament de Palma, el Consell Insular i el Govern Balear; la participació al Pla Provincial de Difusió i Debat del Disseny Curricular Base; la Formació d'Equips Directius, etc. Convé destacar com a Programa Especial del CEP el de Reciclatge de Professors d'EEMM per a l'Ensenyament en Català, que per dos anys consecutius ha format centenars de professors d'aquest nivell. Aquest curs s'ha desenvolupat dins el Conveni MEC/Govern Balear, amb la col.laboració de la Universitat, i l'Àrea de Català del CEP ha estat autora de la iniciativa i responsable de l'organització, i el propi CEP ha catalitzat l'acord necessari entre les institucions.

Malgrat considerar important l'esforç realitzat, especialment si tenim en compte la manca de precedents quant a aquest tipus d'Intervenció en el Sistema Educatiu, no hem de ser autocomplaents. Des d'una perspectiva purament quantitativa, perquè el volum de la Formació Permanent impulsada pel CEP resulta sens dubte insuficient en comparació amb les necessitats del professorat, i especialment amb la perspectiva de la Reforma de l'Ensenyament. Des de la qualitativa, perquè la motivació per participar continua essent majoritàriament individual i, per això i perquè resulta especialment difícil la Formació al propi centre pensam que la Formació Permanent modifica massa poc la pràctica.

En un altre ordre de coses, la integració del personal docent, juntament amb la del Consell del CEP i el Personal Administratiu i Laboral en un esquema operatiu de funcionament ha estat un objectiu de primer ordre que, malgrat les deficiències, ha mostrat prou efectivitat. De fet, l'organització i funcionament del CEP de Palma foren presos com a exemple en nombroses ocasions per l'Administració, proposant la seva divulgació a diverses reunions de Directors de CEP, Cursos de Formadors, etc.

En aquesta mateixa línia, el CEP de Palma fou incorporat l'any 1988 al Programa d'Intercanvi amb països de la CEE, cara a establir unes directrius comunitàries per a la Formació Permanent del Professorat dels països membres; l'informe corresponent a aquest Programa recull amb prou exactitud la situació del CEP de Palma i la seva valoració en el context europeu i es troba publicat dins el volum «Analyse des stratégies de formation continue des enseignants dans les pays de la Communauté Européenne» (Comission des Communautés Economiques Européennes, gener 1989).

A través de la seva pràctica, el CEP de Palma ha considerat en tot moment prioritària la preservació de dos trets fonamentals de la identitat del nou model de Formació Permanent: la gestió democràtica, que es tradueix en un funcionament real i no purament simbòlic del Consell

del CEP, així com la incorporació de membres d'aquesta a les diferents Comissions de Treball establertes; i la participació del professorat en la seva pròpia formació mitjançant Programes i Estructures organitzatives on la seva presència i la seva veu siguin decisives. En aquest sentit, els responsables del CEP de Palma sempre han considerat fonamental el manteniment d'un equilibri entre tres elements: la iniciativa del professorat, la de l'Administració i la del propi CEP, representada aquesta pel Consell i l'Equip Tècnic-Pedagògic. Dissortadament, el segon element sembla que tendeix a assumir un progressiu protagonisme que permet dubtar objectivament de la intenció del Ministeri de mantenir el caràcter descentralitzat i relativament autònom dels Centres de Professors.

La preocupació per establir una base racional per a la presa de decisions i per millorar el funcionament general del CEP i dels seus distints Programes de Formació, dugueren a posar en marxa, durant el curs 1988/89, un Pla d'Autoavaluació (Avaluació Institucional), mitjançant un model mixt, qualitatiu i quantitatiu. El treball, realitzat durant tot el curs per una Comissió creada a l'efecte, donà com a resultat un extens informe amb conclusions i recomanacions que serviren per orientar el Pla del curs 89/90 i constitueix, juntament amb la realitzada al CEP de Salamanca, una tasca peonera a l'Estat Espanyol.

Finalment, l'experiència d'aquests tres anys i mig de funcionament regular del CEP ha estat marcada també per les noves Eleccions a Consell del CEP que tingueren lloc el desembre de 1988. Tal volta, el tret fonamental d'aquestes fou la baixa participació del professorat, les causes de la qual foren oportunament analitzades en aquesta mateixa revista.

UN FUTUR INCERT.

Si bé pot considerar-se que en aquest moment el CEP de Palma ha estabilitzat el seu esquema funcional, que compta amb una plantilla mínima de professionals qualificats i que ha avançat significativament quant a la seva implantació entre el professorat, les decisions que està prenent ara mateix l'Administració fan que el futur dels CEP no sigui clar, malgrat les declaracions verbals i escrites que els responsables no perden ocasió de fer.

Aquesta situació té el seu origen en el resultat de les primeres eleccions de Consells i Directors de CEP, que donaren uns resultats poc satisfactoris per als responsables ministerials: una gran part dels CEP passaren a ser gestionats per sectors conservadors, no afins preci-

sament a la política educativa del Govern; d'altres començaren a ser dirigits per professors/es independents o procedents dels Moviments de Renovació Pedagògica, dels sindicats progressistes, etc. En qualsevol cas, un estat de coses difícilment assimilable per una Administració avuada al tractament centralitzat de situacions artificialment homogènies i a l'exercici de sistemes de control burocràtics.

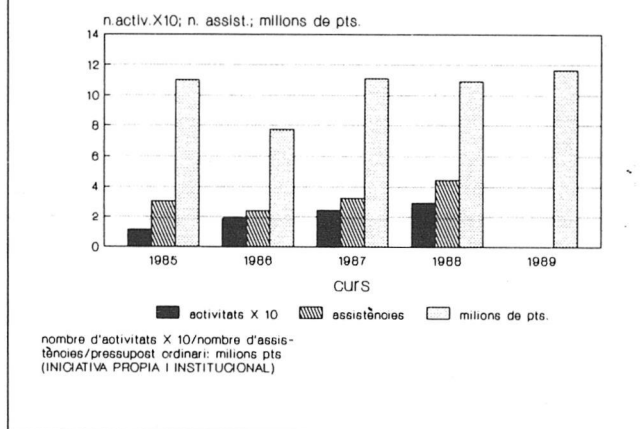
Amb el pretext, justificat o no segons els casos, d'una manca de rigor i professionalitat en el funcionament de determinats CEP, aviat començaren a sentir-se els rumors de possibles canvis de rumb en la política de Formació Permanent.

D'una forma paulatina i poc explicada, s'han anat succeïnt decisions al llarg dels darrers anys que permeten suposar que, en aquest moment, el «model CEP» es troba en crisi, almanco respecte a la forma en què inicialment foren concebuts.

Heus ací algunes dades que il·lustren aquesta consideració:

a) Els pressupostos ordinaris dels CEP, en el seu capítol dedicat a Perfeccionament del Professorat, s'han mantingut pràcticament congelats des del curs 1985/86, tal com mostra el gràfic adjunt (gràfic 1). L'increment d'activitats i assistències que s'observa es deu a fets com

activitat / assistències / pressupost cursos 1985/86 a 1989/90

haver comptat amb subvencions demanades o acords establerts pel propi CEP amb institucions o entitats, haver homologat activitats sense cost, etc. Aquest pressupost no inclou les quantitats específiques que la Subdirecció ha destinat al finançament de les seves iniciatives que s'han realitzat al CEP.

b) L'increment progressiu de les iniciatives de la Subdirecció, canalitzades a través del BOE, ha determinat que enguany tota la possible oferta d'un Centre de Professors es trobi exactament duplicada a través del BOE. Investigacions, elaboració de materials, experiències innovadores, activitats de formació a centres, etc.

són algunes de les ofertes que el professorat pot trobar a les corresponents convocatòries del Ministeri d'Educació. Es torna així a esquemes de planificació centralitzada, amb un seguiment i suport més institucional que tècnic, i amb una dotació econòmica amb la qual no poden competir els CEP.

c) La insuficient dotació de personal administratiu, que fa que el Professorat Assessor del CEP hagi de dedicar gran part del seu temps a tasques de gestió.

d) La intenció, encara no confirmada, de «professionalitzar» la plantilla dels CEP, convertir en definitives les places d'Assessor. D'aquesta forma es reforçaria el caràcter eminentment administratiu/burocràtic dels CEP.

e) L'establiment d'uns «Plans Provincials de Formació» que, en comptes de ser simples instruments d'anàlisi i planificació, tendeixen a incorporar de forma explícita els Programes i Activitats de Formació dels CEP, prescindint de les necessàries consideracions quant al respecte a l'organització interna de cada CEP, quant a la coherència amb el model de participació del professorat que aquests volen representar, i quant a la legalitat vigent respecte a les atribucions del Consell del CEP.

f) La manca de reconeixement al Consell del CEP, els membres del qual no disposen de cap tipus de reducció horària o estímul que compensi el considerable temps que dediquen al CEP.

g) La recent ordre ministerial de dia 5 d'abril (BOE

11/04/90), que modifica l'anteriorment vigent relativa a la composició, elecció i renovació dels Consells de CEP, així com del nomenament i renovació dels Directors. Entre altres novetats, aquesta disposició hi aporta que la que pugui presentar-se al càrrec de Director qualsevol funcionari -docent només amb requisits d'antigüitat i currículum- mitjançant un concurs de mèrits on l'únic paper reservat al Consell del CEP és el d'actuar com a comissió de baremació i selecció dels candidats. D'aquesta forma, hagi o no hagi participat a un procés electoral, qualsevol professor funcionari podrà, si té prou *currículum*, ocupar la màxima responsabilitat a una institució preconitzada com a democràtica, i presidir un Consell resultant d'unes eleccions.

Es prega la màxima atenció a propers jocs de prestidigitació...

Palma, abril 1990.

Albert CATALAN (Director del CEP de Palma).

Oferta especial per a
afiliats de l'STEI
tot un ordinador PC
compatible
des de 128.000 pts

MAC

I N F O R M A T I C A

C/ Cecilio Metelo, 7. Tel: 971/72 13 77
Fax: 971/72 79 02. (07003) PALMA DE MALLORCA

